

SIVISTYS

Toimialue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

SIVISTYS	(1000 €)		MTA		MTA poikkeama	TA TOT %	MTA TOT %	Muutos % 2020/2021
	TP 2020	TA 2021	v.2021	TP 2022				
TOIMINTATUOTOT								
Myyntituotot	9 113	10 025	10 325	10 511				
Maksutuotot	3 134	4 242	3 862	3 397				
Tuet ja avustukset	1 173	428	428	1 910				
Muut toimintatuotot	376	403	283	353				
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	13 795	15 098	14 898	16 171	-1 273	107,1	108,5	17,2
Valmistus omaan käyttöön								
TOIMINTAKULUT								
Henkilöstökulut								
Palkat ja palkkiot	-45 499	-46 097	-46 180	-47 908				
Henkilösivukulut								
Eläkekulut	-8 797	-9 786	-9 800	-9 471				
Muut henkilösivukulut	-1 493	-1 796	-1 799	-1 951				
Palvelujen ostot	-14 355	-15 248	-15 048	-15 354				
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-3 702	-4 103	-4 103	-3 954				
Avustukset	-5 329	-5 521	-5 501	-5 072				
Vuokrat	-18 639	-19 368	-19 388	-19 101				
Muut toimintakulut	-60	-289	-289	-246				
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-97 873	-102 208	-102 108	-103 057	949	100,8	100,9	5,3
TOIMINTAKATE, S*	-84 078	-87 110	-87 210	-86 886	-324	99,7	99,6	3,3

S* = Sitova taso

TOIMINNAN KUVAUS

Toimialueen toimielimet:

- kasvatus- ja sivistyslautakunta
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Toimialueen palvelualueet:

- varhaiskasvatus
- oppiminen
- kulttuuri
- vapaa-aika
- sivistyksen tukipalvelut
- ruokapalvelut (yksikkö)

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Tuusulan kunnan sivistyksen toimialue luo pohjan elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä hyvälle elämälle. Toimialue tarjoaa mielenkiintoisia mahdollisuuksia oppimiseen, henkiseen kasvuun, yhdessä oloon, taiteesta nauttimiseen ja tuottamiseen sekä vapaa-aikaan ja liikunnallisiin elämyksiin. Edistämme yhdessä aktiivista elämäntapaa, yhteisöllisyyttä, vastuullisuutta, osallisuutta, hyvinvointia ja terveyttä.

Olennaiset tapahtumat koko toimialueella

Sivistyksen toimialueen toimintaa ja kehittämistä ohjaavat Tuusulan kuntastrategia, valtuustokaudelle asetetut tavoitteet ja toimialueella laaditut kehittämissuunnitelmat, toimialan keskeinen lainsäädäntö ja normitason ohjaus (opetussuunnitelmat ja varhaiskasvatussuunnitelmat) sekä keskeiset kansalliset, alueelliset ja kunnan omat kehittämishankkeet.

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2021.

Koronapandemia on vaikuttanut sekä sivistyksen talouteen, että toimintaan koko vuoden 2021 aikana. Korona-ajan johtaminen ja viestintä on ollut paljon työtä ja aikaa vievä kokonaisuus. Osa palveluistamme on ollut rajoitetusti auki tai toimintaa on järjestetty digipalveluna. Keskeisimpiä muutoksia toimintavuonna ovat olleet oppivelvollisuuslain voimaantulo 1.8.2021, lukion opetussuunnitelma ja varhaiskasvatuksen muutokset. Palveluverkko on edennyt rakennusvaiheeseen Monion, lukio ja kulttuuritalon ja päiväkotit Martta Wendelinin osalta.

Huolimatta koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilasta, joka vaikutti lähes koko vuoden 2021, saavutimme meille asetetut tavoitteet hyvin.

Sivistystoimessa päivitettiin lapsi- ja oppilasennusteet päivittyneen väestöennusteen myötä kesällä 2021. Talousarvion 2022 laadintaa varten on tehty erilaisia laskelmia palveluverkkoon. Yhteistyötä tehtiin Inspiran Oy:n kanssa ja laskelmat on esitetty osana Tuusulan kunnan kasvun ja talouden hallintaohjelmaa. Tuusulan kunnan palveluverkkosuunnitelma, joka koostuu pääosin Sivistyksen toimialueen palveluverkosta, päivitettiin ja hyväksyttiin joulukuun valtuustossa 2021.

Varhaiskasvatus:

Varhaiskasvatuksen palvelut ovat toteutuneet terveysturvallisuusohjeet huomioiden. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset hyväksyttiin lautakunnassa 23.3.2021 ja ne astuivat voimaan 1.8.2021, jolloin kaikkien lasten asiakasmaksut tarkistettiin. Varhaiskasvatuksen maksutuotot tulevat jäämään arvioidusta n. 300 000 euroa.

Yksityinen palvelutuottaja lopetti toimintansa 1.8.2021 Vauhdin päiväkodissa. Riittävien palveluiden takaamiseksi Lahelan terttuun perustettiin kaksi uutta lapsiryhmää seurakunnalta ostettuihin tiloihin. Lahelan tertun kahden ryhmän perustamisen kustannusvaikutukset ovat 1.8.2021 alkaen loppuvuodelle n. 100 000 euroa. Vauhdin tilat ovat kunnan käytettävissä vuoteen 2025 asti. Syyskauden 2021 niissä ovat väistössä Kirkonkylän perusopetuksen oppilaat. Tiloihin on mahdollista perustaa kaksi kunnallista ryhmää lisää syyskaudella 2022 kokonaispaikkatilanne huomioiden.

Kesän aikana järjestettiin puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissa. Lautakunta esitti 21.9.2021 maksuttoman puistoruokailun jatkamista sivistyksen palveluiden omana toimintana sekä määrärahalisäystä 40 000-45 000€/vuosi.

Oppimisen palvelut:

Tuusulan yläkoulut siirtyivät etäopetukseen 8.3.-28.3.2021 väliselle ajalle. Etäopetus päätöstä jatkettiin vaikeutuneen alueellisen koronatilanteen vuoksi 11.4.2021 saakka. Lähiopetusta järjestettiin kuitenkin erityisen tuen, valmistavan opetuksen ja juostavan perusopetuksen yläkoululaisille oppilaille.

Lähiopetusta toteutettiin myös Kalliomaan koulussa. Tehostetun tuen oppilaille ja syrjäytymisvaarassa oleville oppilaille on voitu tarvittaessa järjestää lähitapaamisia.

Oppilashuollon palvelut on toteutettu kevään aikana sekä lähi- että etäpalveluna huomioiden kulloinkin voimassa olevat koronaohjeistukset.

Lukuvuoden 2021-22 aloitti 1. luokalla n. 490 oppilasta. Iltapäiväkerhossa aloitti elokuussa 405 oppilasta. Alakoulun oppilasmäärän ja sitä kautta tuntiresurssin ennakoitiin putoavan n. 90 oppilaalla. Kuntaan on muuttanut lisää lapsiperheitä. Oppilasmäärän putoaminen näyttää jäävän n. 40-50 oppilaaseen eli puolet vähemmäksi kuin talousarviossa 2021 on arvioitu. Tämän, sekä yläkoulun nousseen oppilasmäärä seurauksena, tuntiresurssin pienenemisestä arvioitu kustannussäästö pienenee merkittävästi. Myös S2 –opetuksen tuntien määrä lisääntyy edelliseen lukuvuoteen verrattuna maahanmuuttajataustaisten oppilaiden lisääntyessä.

Valmistavan opetuksen oppilaiden sekä vammaisopetuksen oppilaiden määrä vaihtelee lukuvuosittain. Mikolan kouluun perustetaan yksi erityisen tuen ryhmä lukukauden 2021-22 alkaessa. Tämän kustannusvaikutus loppuvuodelle 2021 on 95 000 euroa. Syksyn aikana valmistavan opetuksen oppilaiden määrä on noussut, mutta lisäryhmän perustamiselta todennäköisesti vältytään.

Tuusulan lukio toimi hybridimallilla kevätlukukauden 2021 alusta lukien. Osa opiskelijoista oli etäopinnoissa ja osa sai lähiopetusta. Tuusulan lukio siirtyi kokonaan etäopetukseen 3.3.2021. Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin Ylioppilaslautakunnan terveysturvallisuusohjeiden mukaisesti. Tuusulan kunta ja Hyvinkään kaupunki tarjosivat yhdessä mahdollisuuden osallistua kirjoituksiin, mikäli oppilas olisi määrätty karanteeniin.

Koulupäivän yhteydessä tapahtuva kerhotoiminta käynnistyi elo-syyskuussa 2021 aktiivisesti. Oppilaille maksettomia matalan kynnyksen harrastuksia meillä tarjoo paikallisina kumppaneina tänä syksynä 18 järjestöä, seuraa tai yrittäjä.

Tuusulan opisto toimi kevätlukukaudella 2021 lähes täysin etäopetuksena, mutta syyskauden alusta voitiin siirtyä lähiopetukseen. 2008 syntyneille ja sitä nuoremmille opiskelijoille voitiin järjestää lähiopetusta sekä Tuusulan opistossa, että Tuusulan kuvataidekoulussa jo kevätkaudella. Maksutuottojen kertymä jäi kevään osalta n. 60 000 euroa pienemmäksi edelliseen vuoteen verrattuna, syyskauden alku ennakoiti puolestaan paluuta lähes normaaliin opiskelijamäärään. Tuusulan Opisto toimii syyskaudesta alkaen pari vuotta Monion valmistumiseen asti väistötiloissa Etelärinteen entisessä päiväkodissa, joka on remontoitu aikuisopiskelijoille sopivaksi tilaksi. Etenkin kielten ja tietotekniikan opetusta on Aunela-rakennuksessa ja iltapäiväopetusta Hyökkälän koululla. Kuvataidekoulu jatkaa entisissä tiloissaan.

Ruokapalvelut:

Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021. Arvioidusta suoritelmäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritetta.

Vapaa-ajanpalvelut:

Luminen talvi ja pakkaset mahdollistivat ulkoliikuntapaikkojen käytön eri puolilla Tuusulaa. Liikuntapalvelut pitivät avoinna latuverkostoja sekä luistelupaikkoja luonnonjäillä ja jäädytetyillä kentillä. Kunnan sisäliikuntapaikat olivat alkuvuoden sekä uudestaan loppuvuodesta suljettuina aikuisten käyttövuoroilla ja 2008 syntyneiden ja sitä nuorempien lasten harrastaminen oli sallittua pienryhmissä koronaturvallisuusohjeet huomioiden.

Tuusulan uimahalli oli keväällä suljettuna koronan vuoksi, toukokuussa halli avattiin ja pidettiin kuntalaisille auki läpi kesän, loppuvuodesta halli jouduttiin jälleen sulkemaan. Liikunnanohjaustiimi tuotti paljon ohjattua liikuntaa verkkopalveluna ja liikuntapaikkojen henkilöstön toimesta erilaisia huoltotöitä tehtiin valmiiksi tilojen sulkujen aikana. Hyvinvointivalmennus aloitettiin varhaiskasvatuksen henkilöstölle, valmennusta pystyttiin järjestämään sulkuaikana suunnitellusti ja terveysturvallisuus huomioiden.

Uimahallin ja liikuntapaikkojen sulusta johtuen toimintatuotot eivät toteutuneet suunnitellusti ja tuloja jäi alkuvuonna saamatta noin 410 000 euroa. Vaikutus vähenee loppuvuodesta, jolloin tilojen käytössä päästään lähelle normaalia.

Nuorisotilat olivat etenkin keväällä auki lähinnä verkossa, Discord- palvelussa. Nuoria on voitu pyytää kerholuonteisesti lähitapaamisiin pienryhmissä. Alueellinen nuorisotyö on tehnyt jalkautuvaa nuorisotyötä ja erilaisia tapahtumia on järjestetty verkossa.

Sarvikalliolle polkureitin laajennus valmistui keväällä. Urheilukeskuksen kuntoportaat ja alikulkutunnelit valmistuivat kuntalaisten käyttöön toukokuussa. BMX-radan urakka käynnistyy lokakuussa, hanke sai valtion liikuntapaikka-avustusta 190 000 ja urakan on määrä valmistua kesäkuussa 2022. Kokonaisurakkaan varataan 310 000 euron lisämääräraha vuodelle 2022. Pajalan koulun lähiliikuntapaikka valmistui syyskuun lopussa, avustusta hankkeelle myönnettiin 50 000 euroa. Tuusulan tenniskeskuksen rakennusurakat alkavat syksyllä osana urheilukeskuksen kehittämistä. Salibandyhallin viereen rakentuva voimistelu- ja mailapelihalli siirtää lumen tykityspaikan väliaikaiseen paikkaan tekonurmen ja skeittipaikan väliin, P-alueen pätyyn.

Liikuntapaikkojen kunnostustöitä tehtiin loppuvuoden aikana. Tuomalan ja Koskenmäen venepaikoille tehtiin kunnostus- ja muutostöitä. Ristikiven frisbeegolfiin ja alueen polkuverkoston parannustyöt saatiin valmiiksi syksyn aikana. Jokelan uuden kuntoradan pohjatyöt alkoivat syyskuussa ja Kellokosken Purolaakson kuntoradalle tehtiin kunnostustöitä.

Kulttuuri- ja museopalvelut sekä kirjastot:

Kulttuuri- ja museopalvelujen toteutumiseen on pandemia edelleen vaikuttanut suuresti. Museot olivat suljettuina toukokuun kolmanteen päivään saakka. Niiden avauduttua yleisölle henkilömäärää niissä rajoitettiin voimakkaasti. Kulttuuripalvelujen tuotannot sekä näyttelyihin liittyvät tapahtumat järjestettiin alkuvuonna joko virtuaalisesti tai ulkotiloissa. Kesän tapahtumat Tuusula-viikko ja Tuu museoon -viikot keräsivät innostuneita kävijöitä eri puolilla kuntaa. Loppuvuonna museoissa ja tapahtumissa otettiin käyttöön koronapassi. Halosenniemen museo suljettiin syyskuun alussa kunnostustöiden vuoksi loppuvuodeksi. Museoiden pääsymaksu- ja museokauppatuloja menetettiin aukiolo- ja kävijärajoitusten vuoksi noin 40 000 euroa, lisäksi Halosenniemen tulot menetettiin syksyn ajalta. Tulosta rasitti kunnan työläiskotimuseoyhdistyksen kanssa tekemä sopimus, jonka talousvaikutus 7000 euroa on siirtynyt museopalveluiden käyttötalouteen. Olympiakasarin säilytystilasta siirrettiin taide- ja kulttuurihistoriallinen aineisto uusiin tiloihin kesäkuun loppuun mennessä. Kustannussäästöt tästä toteutuivat toisen vuosipuoliskon aikana.

Myös kirjastojen tilat olivat koronatilanteen takia suurelta osin suljettu alkuvuonna. Ainoastaan lainojen palauttaminen, varausten nouto ja pikainen asiointi tietokoneella oli mahdollista. Loppukevällä tiloja ja palveluja päästiin avaamaan varovasti rajoitusten puitteissa. Kirjastoauto pääsi reiteille koronatilanteen parannuttua toukokuussa. Lainamäärät ja erityisesti kävijämäärät ovat kärsineet rajoituksista. Keväällä tapahtumia järjestettiin virtuaalisesti ja toimittiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Myös perusopetuksen, että varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin keväällä pääosin virtuaalisesti. Kesällä kirjasto jalkautui puistoihin ja kesätapahtumiin osallistuen mm. Tuusula-viikon tapahtumiin ja Taiteiden yöhön. Syksyllä tapahtumia päästiin järjestämään kirjastoissa terveys- ja aluehallintoviranomaisten suosituksia noudattaen ja koululaisryhmiä voitiin ottaa vastaan kirjastoissa tietyin rajoituksin.

Palveluverkko:

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on ollut yksi keskeisistä tehtävistä myös 2021.

Martta Wendelin päiväkodin rakennustyöt ovat käynnissä. Parhailaan laaditaan päiväkodin sisustus- ja kalustussuunnitelmia sekä henkilöstösuunnitelmia. Päiväkodin käyttöönotto on vuoden 2022 elokuussa.

Monio, lukio ja kulttuuritalo, eteni urakkakilpailutukseen ja päätös rakennuttajasta tehtiin huhtikuussa 2021. Rakentaminen käynnistyi kesäkuussa 2021.

Kirkonkylän kampuksen toteutussuunnitelma ja projektisuunnitelma valmistuivat. Koulu muutti väistöön syksystä 2021 rakentamisen tieltä. Tuusulan kunta on käynnistänyt neuvottelut ruotsinkielisen perusopetuksen

järjestämisestä yhteistyössä Järvenpään kaupungin kanssa. Kirkonkylän koulun oppilaat opiskelivat kunnan toisissa kouluissa, päiväkotit Vauhdin tiloissa sekä Tuusulan opiston tiloissa syyslukukauden 2021 ajan ja oppilaat kuljetettiin näihin toimipisteisiin nykyisen koulun läheisyydestä. Kevätlukukaudelle 2022 nykyiset väistötilat siirrettiin loppuvuodesta nykyisen kunnantalon läheisyyteen ja niissä opiskellaan siihen saakka, kunnes uusi kampus valmistuu.

Riihikallion monitoimikampuksessa on tehty kustannuslaskentaa toteutussuunnittelun edetessä ja lopullinen päätös hankkeen kokonaisuudesta.

Rykmentinpuiston monitoimikampuksen hankesuunnitelmaa on tarkennettu johtuen tilojen tiivistämisestä. Elinkaarikilpailutuksen valmistelu on käynnistetty mm. toiminnallisten vaatimusten laatimisen osalta. Lahelan hankesuunnitelmatyö kampuksen sijainnin osalta on käynnistynyt.

Jokelan alueen ennakkovaikutusten arviointi käynnistyi keväällä 2021 ja oli joulukuun valtuuston käsittelyssä.

Sisäilmatyötä on tehty yhteistyössä tilapalveluiden kanssa. Kohdekohtaisten sisäilmaryhmien puheenjohtajuus siirtyi tilapalveluihin maaliskuun alussa.

Liikunnan palveluverkkoon liittyviä hankkeita riittää vuosiksi eteenpäin mm. osana urheilukeskusten kehittämistä. Mahdollisesta ulkotekojäähankkeesta kerätään pohjatietoja kevään 2022 aikana. Palveluverkkosuunnitelman eteneminen vaikuttaa myös koulujen liikuntasalien käyttöön ja määrään tulevaisuudessa, jota myös selvitetään kolmannen sektorin tarpeet huomioiden.

Kellokosken kirjaston peruskorjaus valmistui syyskuun alussa ja kirjasto avattiin asiakkaille 16.9. Myöhemmin syksyllä Kellokoskella otettiin käyttöön Tuusulan ensimmäinen omatoimikirjasto.

Halosenniemen kehittämissuunnitelma eteni ateljeekodin sisäpuolen kunnostustöillä. Talon sähköverkko, lukitus ja valaistus uusittiin. Kunnostustoimenpiteet jatkuvat vuonna 2022.

Oppivelvollisuuslaki

Oppivelvollisuuslaki muuttui 1.1.2021 ja kunnassa on valmistauduttu sen tuomiin muutoksiin, jotka toteutuvat 1.8.2021 (toisen asteen maksuttomuus ja asuinkunnan valvontavastuu) ja 1.8.2022 (tutkintoon valmistava koulutus, TUVA). Oppilaanohjauksessa on tullut vaade tehostetun oppilaanohjeuksen järjestämiseen 1.1.2021 alkaen. Osallistuminen kevään 2021 yhteishakuun on velvoittava. Kuntaan on perustettu oppivelvollisuuden muutostyötä ohjaava työryhmä sekä tarvittavia valmistelevia työryhmiä. Keski-Uudellamaalla on kaikkien koulutuksen järjestäjien yhteinen ohjausryhmä.

Kaksivuotinen esiopetus

Varhaiskasvatuksessa on valmistauduttu kaksivuotisen esiopetuksen kokeiluun. Tuusulan kunta on mukana kokeilussa, joka alkoi 1.8.2021. Tuusulasta mukana ovat Kolsan päiväkotit ja Lahelan tertun päiväkotit.

Kehittäminen:

Vuoden 2021 aikana on haettu useampia valtionerityisavustuksia. Yksi keskeisistä myönnettyistä on Tuusulan kunnan koordinoima 11 kunnan yhteinen oppilaanohjauksen kehittämishanke. Kevään hauissa valtionavustuksia saatiin globaalikasvatuksen edistämiseen, yläkoulujen lukutaidon edistämiseen, koulun kerhotoiminnan toteuttamiseen, yhteishankkeessa sitouttavan kouluyhteistyön kehittämiseen ja yhteishankkeessa inklusiivisen koulun toimintamallien kehittämiseen. Erätaukoa on viety eteenpäin systemaattisesti sekä kouluissa että työyhteisöissä. Ohessa listaus suurimmista hankkeista:

Varhaiskasvatus

- Kaikille yhteinen varhaiskasvatus 314 000€
- Tasa-arvoinen varhaiskasvatus, 127 000€
- Englannin kielirikasteinen esiopetus, 28000€
- Covid19 -avustus, 52 920€

- Covid21 -avustus 459 000€ (vajaa kolmasosa varhaiskasvatukseen)
- Eino&Leino- lukutaitohanke avustus 65 000€, omavastuu 7250€

Oppiminen

- Covid19-avustus
- Covid21-avustus, 459 000€ (2/3 oppimiseen)
- Koulutuksellinen tasa-arvo, avustus 303 000€, omavastuu 75 600 €
- Oppilashuollon lisäresurssi avustus 79 600€, omavastuu 34 200€
- Sitouttava koulu yhteistyö, avustus 69849€, omavastuu 22777€
- Kaikille yhteinen koulu, avustus 23 088 €, omavastuu 23475 €
- Yläkoulujen lukemisen kulttuurin tukeminen avustus 54 000 €, omavastuu 16 000€
- Integraatiota tukeva avustus 20 700€, omavastuu 2300€
- Opinto-ohjauksen kehittämisen yhteishanke Avustus 287 000€, omavastuu 71 250€ (jakautuu 11 kunnalle)
- Tuusula harrastaa avustus 21 000€, omavastuu 6000€
- Koulun kerhotoiminta avustus 20 000€, omavastuu 8572 €
- Globaalikasvatus, avustus 12 000€, omavastuu 3000€
- Lukion covid19, avustus 123 50€, omavastuu 6500€
- Lukion covid21, avustus 128 250€, omavastuu 6750€
- Lukion rohkeat kokeilut ja toimivat käytännöt avustus 72 252 €. omavastuu 8048 €
- Liikkuva lukio, avustus 9000€, omavastuu 9000€
- Itämeri-projekti, avustus 31900 €, omavastuu 0€
- Tuusulan opiston hankkeissa kehitetään jatkuvia oppimispolkuja, henkilöstön ja kuntalaisten digitaalista osaamista, osaamisperustaisia kursseja, ja kuntalaisten työllistymisen tukemista.

Avustusta on saatu Museovirastolta museoiden innovatiiviseen hankkeeseen *Keski-Uuttamaata ja Kanta-Hämettä ennen ja nyt - kulttuuriympäristöä ja osallistavaa jälleenalokuvasta*. Projektikoordinaattori aloitti työnsä kuuden kunnan yhteisessä hankkeessa elokuun alussa.

Opetushallituksen Lukuliike toiminta-avustusta myönnettiin kirjaston, opiston, ohjaamon ja alueellisen nuorisotyön yhteiseen *Lukisinko – sanalinko* hankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää nuorten ja nuorten aikuisten lukutaitoa ja -harrastusta. Hankkeeseen on rekrytoitu koordinaattori, joka aloittaa työnsä marraskuussa.

Aluehallintovirastolta saatiin rahoitusta Kirkes- (Tuusula, Kerava, Järvenpää ja Mäntsälä) ja Ratamo-kirjastojen (Riihimäki, Hyvinkää, Nurmijärvi, Hausjärvi ja Loppi) yhteiseen *Rakas*-hankkeeseen, jossa on tarkoitus karottaa mahdollisuuksia kirjastokimppojen yhteistyön syventämiselle ja mahdolliselle yhdistämiselle. Hanke käynnistyi syyskuun alussa hanketyöntekijän aloittaessa työnsä.

Järvenpään, Keravan ja Tuusulan yhteinen museomatkailuhanke *Elävät juuret* lanseerattiin kesäkuun alussa.

Ruokapalvelut valittiin mukaan Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan eli Varuke-hankkeeseen, jossa etsitään keinoja ammattikeittiöiden vastuullisuus-, ympäristö- ja hiilijalanjälkihaasteiden ratkaisemiseksi. Kehitysohjelma on osa kansallista ilmatoruokaohjelmaa ja sitä rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

Poikkihallinnollisessa yhteistyössä on viety eteenpäin mm. ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa, kehittämisen- ja tavoitesalkku Thinking portfolion vakiinnuttamista, kuntatasoista kehittämistä kehittämisen joryryhmässä. Tuusulan sivistystoimi on osa valtakunnallista OPPIVA-verkostoa 1.1.2021 lukien.

Erätaukoa on viety eteenpäin systemaattisesti sekä kouluissa että työyhteisöissä. Osana HYTE- ja LANUPE -työtä on laadittu korona -exit-suunnitelma sekä hyvinvointisuunnitelma ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma yhdessä eri toimialueiden ja Keusoten kanssa. Uutena kokonaisuutena on ollut loppuvuodesta aloitettu Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu.

Järjestelyvaraeräneuvottelut käynnistyivät alkukevästä 2021. Vuoden 2021 aikana on lähdetty työstämään uuden kuntastrategian pohjalta sivistyksen kehittämissuunnitelmaa vuosille 2022-2025.

Henkilöstöasiat

Koronatilanne on heijastunut henkilöstön työtappoihin. Vuoden 2021 on ollut useita jaksoja, jolloin on ollut laaja etätyösuositus ja palveluja toteutettu verkon välityksellä. Valtionavustuksen myötä henkilöstömäärä nousi vuoden 2021 alusta lukien. Koronalla on ollut vaikutusta henkilöstön hyvinvointiin ja työterveyshuollon kanssa on laadittu toimialakohtaiset raportit sairauspoissaolojen toteumasta. Yhteistyössä on laadittu toimintasuunnitelmia henkilöstön hyvinvoinnin edistämiseksi osana korona-exit-suunnitelmaa.

Talouden toteutuminen

Koronaviruksen vaikutus näkyi maksutuottojen n. 0,5 milj. euron vähentymisenä muutettuun käyttösuunnitelmaan verrattuna. Vastaavasti kustannukset jäivät palvelujen ostojen, aineiden ja tarvikkeiden, hoidon tukien sekä muiden kulujen osalta 0,6 milj. alle budjetoidun. Henkilöstömenojen 0,9 milj. euron budjettilylykseen vaikutti mm. sairauslomasijaisten kasvu (+0,8 milj. euroa), henkilöstökorvausten kasvu (+0,2 milj. euroa) sekä henkilösivukulujen budjetoitua pienempi toteuma (-0,2 milj. euroa).

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Koronavaikutukset tulevat vaikuttamaan toimintatuottoihin myös vuonna 2022 erityisesti kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden osalta.

Varhaiskasvatusta koskevat kansalliset muutokset ja oppivelvollisuuslain muutokset vaikuttavat edelleen sekä talouteen että palvelun järjestämiseen. Muutokset ovat laajoja ja tarkoittavat yhteistyön lisäämistä Keski-Uudellamaalla.

Jotta palveluketjut toimivat, on tehtävä etukäteen hyvää yhdyspintatyötä 1.1.2023 aloittavien hyvinvointialueiden kanssa. Tämä tarkoittaa myös alueellisen yhteistyön lisääntymistä.

Henkilöstön osalta on turvattava osaavan henkilöstön saanti erityisesti varhaiskasvatuksen ja ruokapalveluiden osalta.

Palveluverkon osalta on pidettävä huolta hankkeiden etenemisestä. Sisäilmariski kasvaa koko ajan ja on erittäin tärkeää, että hankkeet etenevät osoitetuissa aikatauluista ja pääsemme vanhoista huonokuntoisista kiinteistöistä uusiin terveellisiin tiloihin. Uusiutuva palveluverkko lisää Tuusulan vetovoimaa lapsiperheille.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Palveluverkkosuunnitelman toteutuminen aikataulun mukaisesti vaikuttaa investointien toteutumiseen ja palvelutuotantoon.

SIVISTYKSEN TUKIPALVELUT

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja Tiina Simons

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	6 064		6 064	6 066	100,0	100,0	-2	5 090	19,2
Toimintakulut	-5 808	0	-5 808	-5 536	95,3	95,3	-272	-5 071	9,2
Toimintakate	256	0	256	530	207,0	207,0	-274	19	2689,5

TOIMINNAN KUVAUS

Sivistyksen tukipalvelut sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Toimialueen hallinto
- Ruokapalvelut

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Sivistyksen toimialueen hallinnon tehtävä on arvioida ja seurata toimialansa palveluiden laatua, vaikuttavuutta ja toiminnan tuloksellisuutta sekä tukea palvelualueiden tavoitteiden toteutumista.

Korona-ajan johtaminen ja viestintä on ollut paljon työtä ja aikaa vievä kokonaisuus sivistyksen hallinnossa. Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on ollut yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2021. Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi on tehty aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Poikkihallinnollisessa yhteistyössä on viety eteenpäin mm. ennakkovaikutusten arvioinnin käyttöönottoa, kehittämis- ja tavoitesalkku Thinking portfolion vakiinnuttamista, kuntatasoista kehittämistä kehittämisen johtoryhmässä, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinoimista HYTE-ryhmässä sekä lapsi- ja perhepalveluiden kehittämistä yhdessä eri palvelualueiden ja Keusoten kanssa Lanupe-ryhmässä. Uutena kokonaisuutena on ollut loppuvuodesta aloitettu Hyvinvointialueelle siirtymisen valmistelu.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Palveluverkkosuunnitelman eri hankkeiden edistäminen on yksi sivistyksen hallinnon keskeisistä tehtävistä myös 2022. Terveiden ja turvallisten oppimis- ja työympäristöjen varmistamiseksi sekä sisäilmaongelmariskien pienentämiseksi teemme aktiivisesti yhteistyötä Kasvun ja ympäristön toimialueen kanssa.

Toisena keskeisenä kokonaisuutena on kehittää sivistystoimen johtamisjärjestelmää, tiedolla johtamista ja edistää henkilöstön hyvinvointia sekä kestävän tulevaisuuden rakentumista.

Sivistyksen toimialueen kehittämissuunnitelma laaditaan uuden strategian myötä vuosille 2022-2025 ja päätetään keväällä 2022.

Talouden toteutuminen

Talousarviossa vuoden 2021 suoritteiden määräksi arvioitiin 2 041 083 kpl. Budjetoituja elintarvikerahoja jäi käyttämättä n. 111 000 € johtuen siitä, että arvioidusta suoritemäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritetta. Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021.

Ruokapalvelut

Koko vuoden ruokailijamäärät olivat ennakoitua matalammat, johtuen oppilaiden ja päiväkotilasten matalammasta kynnyksestä jäädä kotiin sairaana, sekä osittaisesta etäopiskelusta, jota järjestettiin keväällä 2021. Arvioidusta suoritemäärästä jäi toteutumatta n. 309 000 suoritetta. Etäopiskelun aikana ruokapaketteja jaettiin Kellokoskella, Hyrylässä ja Jokelassa yhteensä 24993 aterian verran, mutta ateriamäärä ei vastaa sitä määrää, joka kouluilla normaaliolosuhteissa ruokailisi. Vuoden aikana tuotettiin ruokapaketteja niiden koulujen oppilaille, joissa ilmeni koronavirukselle altistuneita oppilaita, jotka asetettiin karanteeniin. Karanteeniannoksia jaettiin yhteensä 2902 aterian verran. Lukiolaisten paketteja jaettiin vuoden aikana 5446 aterian verran.

Halosen Bistron ateriamäärät nousivat hetkellisesti syksyllä 2021, kunnes pandemiatilanne jälleen heikkeni, ja voimaan astui vahva etätyösuositus. Ceepos mobiilimaksaminen otettiin käyttöön syyskuussa.

Koko kesän ajan järjestettiin kuntakeskuksissa puistoruokailua. Puistoruokailuissa aterioita nautittiin 6288 kappaletta.

Ruokapalveluyksikkö tuotti ateriapalveluja Keski-Uudenmaan soten Tuusulan kunnan toimipisteisiin. Ateriapalvelu -suoritteita tuotettiin Palvelukeskus Riihikotoon 121 545 kpl, Akuutti jatkohoito- ja kuntoutus-osastolle 32 850 kpl, Kotiutus- ja arviointiyksikölle 15 330 kpl ja Toimintakeskus Kettuselle 15 458 kpl.

Ruokapalvelut valittiin mukaan Vastuulliset ruokapalvelut -kehitysohjelmaan eli Varuke-hankkeeseen, jossa etsitään keinoja ammattikeittiöiden vastuullisuus-, ympäristö- ja hiilijalanjälkihaasteiden ratkaisemiseksi. Kehitysohjelma on osa kansallista ilmastoruokaohjelmaa ja sitä rahoittaa maa- ja metsätalousministeriö.

Avustukset	TP2017	TP2018	TP2019	TP2020	TP2021
Taito Etelä-Suomi ry, käsityökoulu	17 085	17 085	17 085	17 085	17 085
Taito Etelä-Suomi ry, käsityökeskukset	14 110	14 110	14 110	14 110	14 110
Jokelan kansalaisopisto	45 645	45 645	45 645	45 645	45 645

TUNNUSLUVUT /RUOKAPALVELUT

	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Ateriat kpl	2 117 970	2 016 816	2 008 870	1 882 722	1 732 257
muutos %	0,46	-3,57	-0,39	-6,28	-7,99
Bruttomenot €/ateria	2,49	2,55	2,65	2,65	2,91
muutos %	- 5,5	6,25	3,92	0 %	9,81
Valmistuskeittiöt kpl	5	5	4	4	4
Jakelukeittiöt kpl	39	38	37	33	36

VARHAISKASVATUS

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö Hannamari Halinen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	2 768	0	2 768	2 633	95,1	95,1	135	2 186	20,4
Toimintakulut	-27 206	-100	-27 306	-27 551	101,3	100,9	245	-25 893	6,4
Toimintakate	-24 438	-100	-24 538	-24 918	102,0	101,5	380	-23 707	5,1

TOIMINNAN KUVAUS

Varhaiskasvatuksen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Kunnallinen varhaiskasvatus
- Esiopetus
- Yksityinen varhaiskasvatus

Olennot tapahtumat palvelualueella

Varhaiskasvatuksessa lasten määrä on ollut arvioitua suurempi kuin arvio kaudelle. Ikäluokkien koko on vakiintunut ja kuntaan on muuttanut lapsiperheitä. 3-5-vuotiaiden lasten osallistumisprosentti palveluihin on 93 % ja 1-3-vuotiaiden osalta 56%. Palveluissa olevien lasten määrä kauden alussa on yhtä suuri kuin edellisen tilikauden lopussa.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset hyväksyttiin lautakunnassa 23.3.2021 ja ne astuivat voimaan 1.8.2021, jolloin kaikkien lasten asiakasmaksut tarkistettiin. Keskeisimmät lain uudistukset olivat 2. lapsen maksuun ja tuloarajoihin liittyvät muutokset. Muutos pienentää lapsiperheiden maksuja, mutta samalla vähentää varhaiskasvatuksen tulokertymää.

Esiopetusta on toteutettu koko päättyneen syyskauden normaalisti lähiopetuksena. Vuoden 2021 lopussa esiopetukseen osallistui kunnallisissa palveluissa 377 lasta ja yksityisissä palveluissa 79 lasta. Kaksivuotiseen esiopetukseen osallistui kahdessa kokeilussa mukana olevassa päiväkodissa 31 lasta.

Syksyn 2021 aikana otettiin käyttöön päivitetty esiopetuksen opetussuunnitelma. Esiopetuksen alueellisissa tapaamisissa yhdessä esiopetuksen henkilöstön kanssa vaihdettiin kokemuksia, ajatuksia ja erilaisia toimintatapoja päivitetyn eo-suunnitelman "jalkauttamiseksi".

Lasten tunnetaitojen vahvistamiseen ja sensitiiviseen vuorovaikutukseen kiinnitetään erityisesti huomiota sekä esiopetuksessa että koko varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen koulutussuunnitelmassa on koko henkilöstölle suunnattuja koulutuksia, joiden tavoitteena on vahvistaa henkilöstön osaamista lasten tunnetaitojen vahvistamisessa. Oppimisympäristöjen muokkaamista jatkettu ja lasten osallisuus toiminnan suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin mahdollistuu nyt entistä paremmin. Myös leikille yhtenä esiopetuksen toimintamuotona on nyt oppimisympäristöjen puolesta paremmat mahdollisuudet.

Esiopetushenkilöstön tv-taitojen vahvistamiseksi Covid19-tukirahalla palkatun varhaiskasvatuksen digiosajan työpanos suunnattiin syksyn 2021 aikana erityisesti esiopetusryhmien henkilöstölle. Henkilöstö sai digiosaajalta opastusta digilaitteiden käyttöön, tietoa erilaisista digiohjelmista ja tiedonhankintakanavista sekä vinkkejä lasten kanssa toteutettaviin tehtäviin ja projekteihin.

Kielirikasteinen esiopetus jatkuu Mikkolan koulun ja Pellavan pk:n esiopetusryhmissä. Pellavan pk:ssa kielirikasteinen esiopetus on jo vakiintunut toimintatapa ja kuuluu oleellisena osana esiopetuksen työ-, arviointi- ja kehittämissuunnitelmaan. Mikkolan koulun esiopetusryhmässä vakiinnutetaan vähitellen kielirikasteista toimintaa

Kaksivuotinen esiopetuskokeilu Lahelan tertun ja Kolsan päiväkodeissa on lähtenyt hyvin käyntiin. Henkilöstö kokee 2-vuotisen esiopetuksen erittäin positiivisena asiana lasten kasvun ja kehityksen kannalta. Huoltajien kanssa käydyissä keskusteluissa on välittynyt myös huoltajien tyytyväisyys tästä mahdollisuudesta olla mukana kokeilussa. Henkilöstö havainnoi lasten vahvuuksia ja kehittymisen kohteita entistä määrätietoisemmin ja systemaattisemmin, kuten 2-vuotisen esiopetuksen opetussuunnitelma edellyttää.

Kunnallisen varhaiskasvatuksen laadunarviointi ja kehittämistyötä on jatkettu vuosittain tehtävien toimintaan kohdistuvien observointien avulla. Laadun kehittämiseen on liittynyt koulutusta päiväkodin johtajille, pedagogisen johtamisen koulutusta tiimin vetäjille. Syksyllä 2021 toteutetaan koko kasvatushenkilöstöä koskeva osaamisen kartoitus, jota hyödynnetään kehityskeskusteluissa.

Huhtikuussa valitut Martta Wendelinin ja Kirkonkylän päiväkotien henkilöstöt ovat tavanneet toisensa toukuussa uusien esimiestensä johdolla. Elokuussa 2022 aukeaa Martta ja Kirkonkylän kampukselle valittu henkilöstö aloittaa yhdessä toimimisen Mikkolan ja Kievarin päiväkodeissa. Kirkonkylän kampuksen päiväkotia aukeaa elokuussa 2024.

Varhaiskasvatuksen työntekijöiden pitkien sairauspoissaolojen määrää on laskenut. Koko kunnassa on otettu käyttöön korvaavan työn malli, jota on käytetty varhaiskasvatuksessa paljon. Kaudella 2021-22 varhaiskasvatuksen työhyvinvointia kehitetään ja vahvistetaan edelleen yhdessä päiväkotien johtajien kanssa. Päiväkodin johtajat ovat pohtineet alueittain käytännön toimia työntekijöiden työhyvinvoinnin lisäämiseksi poikkeuksellisen korona-pandemia työvuoden aikana ja jälkeen. Rajoitusten lieveneminen mahdollistaa työyhteisöjen kokoontumista ja yhteistoimintaa. Varhaiskasvatuksen sijaisten saatavuus on heikentynyt syksyn 2021 aikana oleellisesti. Varhaiskasvatukseen on palkattu lisää määräaikaista sijaisia.

Varhaiskasvatuksessa työskentelevän henkilöstön nimikkeet on muutettu lain mukaisiksi. Nimikkeet ovat: päiväkodinjohtaja, varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja ja varhaiskasvatuksen avustaja. Varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja laadun kehittämishankkeen resurssisisionomit ovat aloittaneet työnsä neljässä yksikössä elokuussa hankerahoituksella. Työ kohdistuu yksiköissä lapsiryhmiin.

Kesän aikana järjestettiin puistoruokailua kaikissa kuntakeskuksissa. Lautakunta esitti 21.9.2021 maksuttoman puistoruokailun jatkamista sivistyksen palveluiden omana toimintana sekä määrärahalisäystä 40 000-45 000€/vuosi.

Yksityisellä varhaiskasvatuksella on Tuusulassa vakiintunut asema. 1–6-vuotiaista lapsista noin 20 prosenttia on yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Joulukuussa 2021 yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 482 lasta. Talousarvioon 2022 sisältyy yksityisen hoidon tuen määrän tarkistaminen.

Vuoden 2021 aikana Tuusulassa on toiminut 11 yksityistä päiväkotia, yksi yksityinen ryhmäperhepäivähoitokoti ja 7 yksityistä perhepäivähoitajaa. Päiväkoti Vauhdin toiminta päättyi 31.7.2021. Vauhdin palveluissa oli n. 55 lasta.

Lautakunta päätti maaliskuussa yksityisen hoidon tuen kuntalisän sisarkorotuksen korottamisesta. Korotus tuli voimaan 1.8.2021. Lautakunta päätti lokakuussa varhaiskasvatuksen palvelusetelin valmistelun käynnistämisestä. Lautakunta tutustui joulukuussa palveluseteli-sääntökirjan luonnokseen. Nummenharjun päiväkodissa päätettiin toteuttaa palvelusetelikokeilu kaudella 2022-23, koska ostopalvelusopimus päättyy ja kaikki Nummenharjun paikat ovat tärkeä osa varhaiskasvatuksen palveluverkon kokonaisuutta kyseisellä alueella.

Kotihoidon tukea voidaan maksaa, jos alle 3-vuotiaalla lapsella ei ole varhaiskasvatuspaikkaa. Tukea voidaan maksaa myös perheen muista alle kouluikäisistä sisaruksista, jos heillä ei ole varhaiskasvatuspaikkaa. Tuusulassa noin 50 prosenttia alle 3-vuotiaista on kotihoidon tuen piirissä. Kokonaisuudessaan noin 20 prosenttia 1–6-vuotiaista lapsista hoidetaan kotihoidon tuella.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Varhaiskasvatuksen suhdeluvun muutos elokuussa 2020 alkaen muuttui ja vähensi käytettävissä olevia paikkoja koko Tuusulan alueella n. 150. Vuoden 2021 lopussa kunnalliset varhaiskasvatuspaikat ovat 100% käytössä. Kevään 2022 ajan varhaiskasvatukseen hakeville järjestetään palvelut yhteistyössä yksityisten palveluntarjoajien kanssa. Elokussa 2022 avataan Hyrylään kymmenryhmäinen päiväkotikoti Martta Wendelin. Lisäksi toimintaa voidaan laajentaa syksyllä Neitoperhonkujan tiloihin, tarvittaessa, Lahelan tertun remontin valmistuttua. Jokelan alueella edistetään varhaiskasvatuspaikkojen saamista Peltokaaren tontille.

Elokussa 2022 tarkistetaan kaikkien lasten varhaiskasvatusmaksut asiakasmaksujen muuttuessa. Vuoden aikana tarkistetaan yksityisen hoidon tuen määrä sekä valmistellaan palvelusetelin käyttöönottoa kunnassa. Ostopalvelusopimus Nummenharjun päiväkodin kanssa päättyy 31.7.2022. Toiminnalle on kyseisellä alueella tarve ja se on päätetty toteuttaa palvelusetelikokeiluna yhden kokonaisen kauden ajan 2022-23.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön saatavuus on muuttunut haasteellisemmaksi. Se vaikuttavaa esihenkilöiden jokapäiväiseen työhön, sekä henkilöstön työhyvinvointiin.

Talouden toteutuminen

Asiakasmaksujen pienentämisen vaikutuksesta maksutuotot jäivät n. 300 000 euroa alle budjetoidun. Kehittämishankkeisiin ja koronasta aiheutuviin kustannuksiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 182 000 euroa.

Toimintakulut alittuivat palveluiden ostojen, hoidon tukien ja muiden toimintakulujen osalta n. 500 000 euroa. Henkilöstökulut toteutuivat 0,9 milj euroa talousarvioita suurempana.

OPPIMINEN

Palvelualue

Vastuhenkilö: Opetuspäällikkö Markus Torvinen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	4 949	300	5 249	6 576	132,9	125,3	-1 327	5 567	18,1
Toimintakulut	-60 326	200	-60 126	-60 361	100,1	100,4	235	-58 255	3,6
Toimintakate	-55 377	500	-54 877	-53 785	97,1	98,0	-1 092	-52 688	2,1

TOIMINNAN KUVAUS

Oppimisen palvelualue sisältää seuraavat palveluyksiköt:

- Perusopetus
- Lukio
- Tuusulan opisto
- Kasvun ja oppimisen tuki

Olenaiset tapahtumat palvelualueella

Lukuvuoden 2021-22 aloitti 1. luokalla n. 490 oppilasta. Iltapäiväkerhossa aloitti elokuussa 405 oppilasta. Ala-koulun oppilasmäärän ja sitä kautta tuntiresurssin ennakoitiin putoavan n. 90 oppilaalla. Kuntaan on muuttanut lisää lapsiperheitä. Oppilasmäärän putoaminen näyttää jäävän n. 40-50 oppilaaseen eli puolet vähemmäksi kuin talousarviossa 2021 on arvioitu. Tämän, sekä yläkoulun nousseen oppilasmäärä seurauksena, tuntiresurssin pienenemisestä arvioitu kustannussäästö pienenee merkittävästi. Myös S2 -opetuksen tuntien määrä lisääntyy edelliseen lukuvuoteen verrattuna maahanmuuttajataustaisten oppilaiden lisääntyessä.

Tuusulan yläkoulut siirtyivät etäopetukseen 8.3.-28.3.2021 väliselle ajalle. Etäopetuspäätöstä jatkettiin vaikeutuneen alueellisen koronatilanteen vuoksi 11.4.2021 saakka. Lähiopetusta järjestettiin kuitenkin erityisen tuen, valmistavan opetuksen ja juostavan perusopetuksen yläkoululaisille oppilaille. Lähiopetusta toteutettiin myös Kalliomaan koulussa. Tehostetun tuen oppilaille ja syrjäytymisvaarassa oleville oppilaille on voitu tarvittaessa järjestää lähitapaamisia. Tuusulan kouluissa oli lukuvuonna 2020-21 yhteensä n. 700 oppilasta karanteenissa lukuvuoden aikana. Syksyn 2021 aikana karanteenit ovat vähentyneet merkittävästi ja niitä oli 160.

Opetus - ja kulttuuriministeriö on myöntänyt valtion erityisavustuksia opinto-ohjauksen kehittämisohjelman tavoitteita perusopetuksen alalla tukeville alueellisille kehittämis- ja yhteishankkeille. Tuusula toimii oppilaanohjauksen hankkeen koordinaattorina 11 kunnan yhteishankkeessa Keski-Uudellamaalla. Hankkeessa tavoitteena on vahvistaa perusopetuksen oppilaanohjauksen vaikuttavuutta sekä kehittää opinto-ohjauksen toimintatapoja ja alueellista yhtenäisyyttä.

Oppilashuollon palvelut on toteutettu kevään aikana sekä lähi- että etäpalveluna huomioiden kulloinkin voimassa olevat koronaohjeistukset. Vuoden lopussa (16.12.2021, 1146/2021) Oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin on tullut lakisäätöiset mitoitukset psykologien ja kuraattorien asiakasmääriin. Kuraattorien kohdalta mitoitukset, enintään 670 opiskelijaa/työntekijä, astuu voimaan 1.1.2022. ja psykologien, mitoitukset enintään 780 opiskelijaa/työntekijä, osalta 1.8.2023 alkaen. Kuluva vuoden päätteeksi oppilashuoltoon rekrytoitiin kaksi kuraattoria, jotka aloittavat työnsä tammikuussa 2022. Ko. toimenpiteellä oppilashuollon kuraattorimitoitukset on lain mukainen 1.1.2022 alkaen. Ko. Henkilöstölisäyksen palkkakustannuksia katetaan osittain valtiolta saadulla erityisavustuksella. Opiskeluhuollon henkilöstö siirtyy 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueelle. Siirtymän valmistelu on käynnistetty yhteistyössä Keusoten ja muiden hyvinvointialueelle siirtyvien kuntien kanssa.

Kaikille yhteinen koulu- hake on jatkunut koko vuoden ajan. Osana hanketta rehtoreille on kohdennettu inklusiivista koulua tukeva prosessikoulutus. Kuntaan on nimetty kehittämissyysryhmä, joka on osallistunut hankkeen kautta Valterin tarjoamaan koulutukseen. Osana ko. hanketta kunnassa on aloitettu kunnan i-vision (erityisen tuen rakenteet kunnassa) laatiminen.

Tuusulan kunta on mukana alueellisessa Sitouttavan koulu yhteistyön (SITKO) hankkeessa, joka on osa laajempaa Opetus- ja kulttuuriministeriön ohjaamaa valtakunnallista Sitouttavan koulu yhteistyön (SKY) hanketta. Perusopetuksen oppilaiden poissaolot ovat lisääntyneet huolestuttavasti ja tästä syystä on lähdetty kehittämään valtakunnallista sitouttavan koulu yhteistyön mallia. Tavoitteena on löytää toimiva malleja koulukäymättömyyden ehkäisemiseen ja tukea oppilaiden kiinnittymistä koulunkäyntiin.

Valmistavan opetuksen oppilaiden sekä vammaisopetuksen oppilaiden määrä vaihtelee lukuvuosittain. Mikolan kouluun perustettiin yksi erityisen tuen ryhmä lukukauden 2021-22 alkaessa. Valmistavassa opetuksessa kahden luokkamuotoisen valmistavan opetuksen lisäksi on pilotoitu tänä lukuvuonna inklusiivista valmistavaa opetusta kolmella koululla (Tuomala, Kirkonkylä ja Lepola). Syksystä alkaen esiopetuksesta siirtyvät valmistavaa opetusta tarvitsevat oppilaat menivät omaan lähikouluunsa inklusiiviseen valmistavaan opetukseen. Luokkamuotoiseen valmistavaan opetuksessa opiskelevat edelleen 2.-9.-luokkalaiset. Uuden toimintatavan tueksi on laadittu kevään 2021 aikana opas maahanmuuttajataustaisten oppilaiden opetukseen ja toiminnan aloittavat opettajat ovat saaneet koulutusta. Lisäksi kielitietoisesta opetuksesta on kevään 2021 aikana koulutettu luokanopettajia, aineenopettajia ja koulunkäynninohjaajia.

Suomea toisena kielenä opiskelevien määrä on viime lukuvuoteen verrattuna noussut hieman (242-> 256), mutta uusissa koulutulokkaissa 30 lapsen äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi. Viro ja venäjä ovat suurimmat kieliryhmät maahanmuuttajataustaisissa oppilaissa. Keväällä 2021 kerättiin oman äidinkielen tai kodin toisen kielen ryhmiin ilmoittautumiset kouluittain, ilmoittautumisia tuli yhteensä 225. Vaadittu 8 oppilaan ryhmäkoko täyttyi neljässä kielessä viro, venäjä, arabia ja englantia. Saksan opetuksen osalta tullaan tekemään yhteistyötä Järvenpään kaupungin kanssa.

Koulupäivän yhteydessä tapahtuva kerho- ja harrastustoiminta on ollut käynnissä laajasti syksyn 2021 ajan aktiivisesti. Oppilaille maksuttomia matalan kynnyksen harrastuksia meillä tarjoaa paikallisina kumppaneina tänä syksynä 18 järjestöä, seuraa tai yritystä. Uusimpia kerhoja ovat yläkouluikäisten kuntosalikerhot, alakoululaisten parkour ja taitoluistelu, draamakerho ja tunnetaitokerho. Kerhoja järjestetään useimmilla kouluilla, ja monipuolisinta tarjontaa on isoimmassa koulukeskuksissa.

Tuusulan lukio toimi hybridimallilla kevätlukukauden 2021 alusta lukien. Osa opiskelijoista oli etäopinnoissa ja osa sai lähiopetusta. Tuusulan lukio siirtyi kokonaan etäopetukseen 3.3.2021. Ylioppilaskirjoitukset järjestettiin Ylioppilaslautakunnan terveysturvallisuusohjeiden mukaisesti. Tuusulan kunta ja Hyvinkään kaupunki tarjosivat yhdessä mahdollisuuden osallistua kirjoituksiin, mikäli oppilas olisi määrätty karanteeniin.

Syksyllä 2021 kaikkien lukioiden aloituspaikat saatiin täyteen, eli syksyllä aloitti 210 opiskelijaa. Vuoden aikana valmistui yhteensä 187 opiskelijaa (syksyllä 2021 valmistui 15 ja keväällä valmistui 172).

Tapahtumien ja juhlien järjestäminen lukioilla oli koronan vuoksi haastavaa ja suuri osa tapahtumista jouduttiinkin perumaan sekä keväällä että syksyllä. Juhlien striimaus toi runsaasti lisäkustannuksia ja työtunteja henkilöstölle.

Hankkeista vuonna 2021 päättyivät uuden opetussuunnitelman tukemiseen tarkoitettua Rohkeat kokeiluhanke ja runsaasti kontakteja ja yhteistyötä sisältänyt Itämeriprojekti. Vuodelle 2022 jatkuivat vielä Liikkuva lukio - hanke ja koronaviruksen vaikutusten vähentämiseen tarkoitettu avustushanke. Tuusulan lukio sai Covid21 -rahoitusta 128 250€. Rahoituksella palkattiin resurssiopettajia Hyrylään ja yhteisesti Kellokoskelle ja Jokelaan. Liikkuva lukio - hankkeessa jouduttiin palauttamaan avustusrahaa, koska korona esti suunniteltua toimintaa.

Tuusulan opisto toimi kevätlukukaudella 2021 lähes täysin etäopetuksena, mutta syyskauden alusta voitiin siirtyä lähiopetukseen. 2008 syntyneille ja sitä nuoremmille opiskelijoille voitiin järjestää lähiopetusta sekä Tuusulan opistossa, että Tuusulan kuvataidekoulussa jo kevätkaudella. Tuusulan Opisto toimii syyskaudesta

alkaen pari vuotta Monion valmistumiseen asti väistötiloissa Etelärinteen entisessä päiväkodissa, joka on remontoitu aikuisopiskelijoille sopivaksi tilaksi. Etenkin kielten ja tietotekniikan opetusta on Aunela-rakennuksessa ja iltaopetusta Hyökkälän koululla. Kuvataidekoulu jatkaa entisissä tiloissaan.

Kevätlukukausi toteutui Tuusulan Opiston aikuisten opetuksen osalta lähes täysin etäopetuksena koronarajoitusten vuoksi. Vasta toukokuusta päästiin toteuttamaan lähiopetuksena lyhytkursseja ja kesäkurssit (maalauskurssit, myös kuvataidekoulun kesäkurssit). Syyskausi päästiin aloittamaan lähiopetuksena, mukaan ilmoitettiin opiskelijoita lähes normaalisyksyn määrä. Opintoryhmien koot olivat syyskauden alun hiukan tavanomaista pienemmät koronarajoitusten vuoksi. Lokakuusta opintoryhmiin voidaan ottaa lisää opiskelijoita varapaikoilta. Tuusulan kuvataidekoulun opetuksesta alle 8-vuotiaiden oppilaiden ja päättötöyövaiheessa olevien opiskelijoiden opetus on toteutunut kokonaan lähiopetuksena, 8-20-vuotiaiden opetus oli alkuvuodesta etämuodossa kulloistenkin linjausten mukaisesti.

Kevätopintokauden 2021 opetustuntien määrä lisääntyi 8% verrattuna kevätkauteen 2020, jolloin koronarajoitukset vaikuttivat opintokauden viimeisen kolmanneksen työskentelyyn. Kevätkaudella 2021 Tuusulan Opisto onnistui tarjoamaan lähiopetuksiksi suunnitellusta opetuksesta noin 85% etäopetuksena, joka on ainakin Uudenmaan kansalaisopistojen joukossa parhaimmistoa. Opetusohjelmasta jäi pois lähinnä kursseja, joiden toteuttaminen etäopetuksena ei ollut mahdollista (esim. keramiikka, toimintamaalaus, vesijumppa) Kuvataidekoulun opetusohjelma toteutui kokonaisuudessaan. Opiston tuntiopettajien perehtyminen etäopetukseen vuoden 2020 aikana ja kunnan teknisesti tukema etäopetusala kantoivat siten hedelmää alkuvuonna. Syyskauden 2021 opetustuntien määrä tulee olemaan noin 5% edelliseen koronasyksyn määrää suurempi vertaustuen siten syysjien -18 ja -19 opetustuntien määrään.

Runsaasta tarjonnasta huolimatta suunnitelluista kursseista peruuntui kevätkaudella lopulta selkeästi tavanomaista suurempi osuus. Etäopetuksen pienestä ryhmäkoosta ja opiskelijamäärästä johtuen kurssille asetettu osallistujamäärä alittui tavanomaista useammin. Opiskelijamäärä laski 47%. Etenkin ikäihmisiä jäi pois opinnoista kevätkaudella.

Tuusulan Opiston ja naapuriopistojen hankeyhteistyö on tiivistynyt ja laajentunut entisestään. Ryhmässä ovat mukana opistot Tuusulasta, Jokelasta, Järvenpäästä ja Keravalta, sekä nyttemmin usein myös Hyvinkäältä, Mäntsälästä ja Nurmijärveltä. Joissakin hankkeissa mukana ovat myös Seurakuntaopisto, HAMK ja Keuda. Työllistä mut -hankkeessa on edistetty myös tuusulalaisen opiskelijaryhmän työllistymisvalmiuksia ja elämäntaitoja. Tuusulan Opiston koordinoimana hankkeena on jatkunut Osaa ja Opi -hanke. Siinä kehitetään opintojaksojen ja niiden kurssikuvausten osaamisperusteisuutta sekä arviointia. Kun tiedetään mahdollisimman selkeästi, mitä tietyn opintojakson suoritettuaan osaa, on myös helppo laatia Monion oppilaitosten yhteistä kurssitarjontaa. Esimerkiksi lukiolaisen on helpompaa liittää tutkintoonsa tiettyjä Opiston kursseja.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Aloittavan ikäluokan oppilaiden määrä pysyy kuluvan lukuvuoden tasolla tai alenee tulevaisuudessa. Tämä vaikuttaa koko oppilasmäärään alenevasti. Yläkoulujen oppilasmäärä säilyy vielä 3 seuraavaa vuotta nykyisellä tasolla.

Oppilaiden, joiden äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi, prosentuaalinen osuus koko kunnan oppilasmäärästä kasvaa todennäköisesti jatkossa.

Rakennushankkeiden työryhmien tuomat sijaiskustannukset tulevat kasvamaan merkittävästi normaalista. Tämä yhdistettynä vuoden 2021 talousarvion 50% sijaismäärärahan leikkaukseen johtaa todennäköisesti sijaismäärärahojen ylittymiseen tulevana vuonna.

Leasing-kustannusten määrä kasvaa, koska aikaisemmin kunnalle omaksi ostettujen it-laitteiden hajotessa uudet otetaan leasing-sopimuksella. Oppilaiden laitekannan muutos 1:1 määrään vuosiluokilla 6-9 nostaa myös osaltaan leasing-kustannuksia seuraavina vuosina.

Talouden toteutuminen

Koronan vaikutuksesta maksutuotot jäivät n. 84 000 euroa alle budjetoidun, mutta myyntituottoja kertyi n. 230 000 euroa yli budjetoidun kotikuntakorvauksien nousun takia.

Kehittämishankkeisiin ja koronasta aiheutuviin kustannuksiin saatuja valtion erityisavustuksia toteutui n. 1,3 milj. euroa.

Valmistavan opetuksen ryhmän perustaminen Mikkolassa toi lisäkustannuksia 95 000 €.

Henkilösivukulut toteutuivat n. 70 000 euroa talousarvioita pienempinä ja henkilöstökorvauksia kertyi n. 134 000 euroa talousarviota enemmän.

KULTTUURI

Palvelualue

Vastuhenkilö: Kulttuuri- ja museotoimenjohtaja Ulla Kinnunen

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	313	0	313	330	105,4	105,4	-17	256	28,9
Toimintakulut	-3 806	0	-3 806	-3 750	98,5	98,5	-56	-3 718	0,9
Toimintakate	-3 493	0	-3 493	-3 420	97,9	97,9	-73	-3 462	-1,2

TOIMINNAN KUVAUS

Kulttuuripalvelut tuottaa ja kehittää kirjasto-, kulttuuri- ja museopalveluita. Kulttuuripalvelut tukee omaehtoisesta toiminnasta kehittymistä ja yhteisöllisyyden rakentumista laadukkaiden palveluiden ja asukkaiden kanssa tehtävän yhteistyön avulla.

Kulttuuripalveluiden tehtävänä on

- tuottaa ja auttaa järjestämään helposti saavutettavia, elämänlaatua parantavia kulttuuripalveluita
- luoda kattavia ja monipuolisia kulttuuripalveluita osin lähipalveluina
- vaikuttaa asukkaiden hyvinvointiin ennaltaehkäisevän toiminnan kautta
- koordinoita ja syventää yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa
- vaalia ja hyödyntää kulttuuriperinnettä ja vahvistaa kulttuurikunnan imagoa
- tarjota pääsyn tietoon, aineistoihin ja kulttuurisäilytysaloihin
- edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä kaikkien väestöryhmien yhdenvertaisia mahdollisuuksia osallistua kulttuuriin ja taiteeseen
- vahvistaa tuusulalaisten hyvinvointia, terveyttä, yhteisöllisyyttä ja osallisuutta

Olennaiset tapahtumat palvelualueella

Pandemia vaikutti edelleen suuresti kulttuuri- ja museopalvelujen toteutumiseen. Museot olivat suljettuina toukokuun kolmanteen päivään saakka. Niiden avauduttua yleisölle henkilömäärää niissä rajoitettiin voimakkaasti koko loppuvuoden ajan. Halosenniemen museo oli suljettuna syyskuun alusta alkaen loppuvuoden ajan kunnostustöiden vuoksi. Kulttuuripalvelujen tuotannot sekä näyttelyihin liittyvät tapahtumat järjestettiin sekä alku- että loppuvuonna joko virtuaalisesti tai ulkotiloissa. Kesällä tapahtumia pystyttiin järjestämään pääasiassa ulkona. Tuusula-viikko ja Tuu museoon -viikot keräsivät innostuneita kävijöitä eri puolilla kuntaa. Olympiakasarmin säilytystilasta luovuttiin ja seillä ollut taide- ja kulttuurihistoriallinen aineisto siirrettiin uusiin tiloihin kesäkuun loppuun mennessä. Kustannussäästöt tästä toteutuivat toisen vuosipuoliskon aikana.

Halosenniemen museossa toteutui alkuvuonna kaksi näyttelyä, vaikka varsinaiseksi kesänäyttelyksi suunniteltu näyttely jouduttiin perumaan. Näyttely *Taiteilijaelämää – Pekka Halosen Luminen rinne lasten silmin* oli ripustettuna 12.–24.1.2021. Näyttelyä ei pystytty avaamaan yleisölle, mutta siitä valmistui yhteistyössä kunnan viestinnän kanssa suosittu esittelyvideo. Näyttely *Suomen valtion stipendiaatteja, kippis siis! – Väinö Blomstedt Pekka Halosen vieraana* valmistui jo helmikuussa, mutta avattiin yleisölle vasta 3.5.2021. Näyttelyyn liittyviä asiantuntijavideoita valmistui viisi kappaletta ja ne julkaistiin kevään aikana. Väinö Blomstedtin 150-vuotissyntymäpäivän kunniaksi esitettiin Halosenniemessä nauhoitettu pienoiskonsertti. Videot tehtiin henkilökunnan omana työnä.

Taiteilijakoti Erkkolan kevään näyttely *Ajan virrassa - Taneli Eskolan valokuvataidetta* pystytettiin tammikuun alussa, mutta pystyttiin avaamaan yleisölle vasta 4.5. ja sitä jatkettiin kesän yli. Kesänäyttelyksi suunniteltu *Martta Wendelin ja sodan aika* siirrettiin vuoden 2022 ohjelmistoon. Syksyllä Erkkolassa oli 29.9.–31.10 esillä kivilitografiataidetta näyttelyssä *Hauras aika, väkevä aika*. Loppuvuonna avautui jouluaiheisia kuvitusoriginaaleja Martta Wendeliniltä ja Rudolf Koivulta esittelevä näyttely *Lapsuuden joul*.

Museon kokoelmista lainattiin Lapinlahden taidemuseon näyttelyyn *TAITEILIJAN TIE - Eemil ja Pekka Halosen taidetta* 18 teosta. Pekka Halosen taiteen kokoelmaa on täydennetty ostamalla luonnos *Sairas poika* noin vuodelta 1909. Martta Wendelinin taiteen kokoelmaa täydennettiin hankkimalla kolme Wendelinin guassiteosta sekä alkuperäinen Kotilieden kansi vuodelta 1936. Martta Wendelin seura deponoi hankkimansa teoksen museolle.

Aleksis Kiven kuolinmökkin ja Sairaalamuseon kesä sujui vanhaan malliin ja yleisö löysi edelleen palvelut hyvin. Tuu museon -viikoilla Tuusulassa oli auki 11 erilaista ja erikokoista museota.

Talousarviossa oli varattu kulttuuri- ja taidetoiminnan tukemiseen 145 000 euroa. Avustukset olivat haettava 1.–15. tammikuuta ensimmäistä kertaa täysin sähköisesti. Hakemuksia saapui 49. Avustuksia kulttuuri- ja taidetoimintaan myönnettiin kulttuuri-, taide- ja kotiseututoimintaa harrastaville yhdistyksille, alan ammattilaisille ja toimijoille yhteensä 47 eri kappaletta. Koronatilanne oli luonut tarvetta etenkin ammattilaisten avustuksille. Kulttuuri- ja taideavustuksia haettiin yhteensä 340 973 euron edestä, kun vuotta aiemmin summa oli 185 140 euroa. Vuoden 2020 avustuksista 14 oli siirretty vuodelle 2021. Avustusten siirtohakemuksia tuli kevään aikana kaksi kappaletta.

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautapalveluiden matalan kynnyksen toiminnan avustuksia jaettiin yhdeksän kappaletta. Matka- ja edustusavustuksia haettiin ja myönnettiin kaksi.

Kulttuuri- ja taideavustusta saaneista taiteilijoista kuvattiin kuusiosainen videosarja *Taiteilijaelämää Tuusulassa*. Videot tuotettiin henkilökunnan omana työnä.

Myös kirjastojen tilat olivat koronatilanteen takia suurelta osin suljettu alkuvuonna. Ainoastaan lainojen palauttaminen, varausten nouto ja pikainen asiointi tietokoneella oli mahdollista. Loppukevällä tiloja ja palveluja avattiin varovasti rajoitusten puitteissa. Kirjastoauto pääsi reiteille koronatilanteen parannuttua toukokuussa. Lainamäärät ja erityisesti kävijämäärät ovat kärsineet rajoituksista. Kevällä tapahtumia järjestettiin virtuaalisesti ja toimittiin aktiivisesti sosiaalisessa mediassa. Toukokuusta lähtien kirjastot pystyivät palvelemaan lähes normaalisti. Kesällä kirjasto jalkautui puistoihin ja kesätapahtumiin osallistuen mm. Tuusula-viikon tapahtumiin ja Taiteiden yöhön. Syksyllä tapahtumia päästiin järjestämään kirjastoissa terveys- ja aluehallintoviranomaisten suosituksia noudattaen ja koululaisryhmiä voitiin ottaa vastaan tietyin rajoituksin.

Koronatilanne vaikutti myös hankkeiden toteutumiseen, kun tapahtumien järjestämistä rajoitettiin eikä vierailuja kirjaston ulkopuolelle voitu toteuttaa. *Sanataidetta alle kouluikäisille* -hanke ja Tuusulan ja Hyvinkään kirjastojen yhteinen *Tyttökirjaelämyksiä - sukupolvet kohtaavat* -hanke ovat viivästyneet suunnitelluista aikatauluista. *Tyttökirjaelämyksiä - sukupolvet kohtaavat* -hankkeelle haettiin lisäaikaa aluehallintovirastolta ja sitä myönnettiin vuoden 2022 loppuun. *Sanataidetta alle kouluikäisille* -hanke saatiin päätökseen, hankkeessa mm. toteutettiin sanataidepajoja perhetuvilla ja kehitettiin neuvolayhteistyötä.

Opetushallituksen Lukuliike toiminta-avustusta myönnettiin kirjaston, opiston, ohjaamon ja alueellisen nuorisotyön yhteiseen *Lukisinko – sanalinko* hankkeeseen, jonka tavoitteena on edistää nuorten ja nuorten aikuisten lukutaitoa ja -harrastusta. Hankkeeseen rekrytoitu koordinaattori aloitti työnsä marraskuussa.

Aluehallintovirastolta saatiin rahoitusta Kirkes- (Tuusula, Kerava, Järvenpää ja Mäntsälä) ja Ratamo-kirjastojen (Riihimäki, Hyvinkää, Nurmijärvi, Hausjärvi ja Loppi) yhteiseen *Rakas*-hankkeeseen, jossa on tarkoitus karottaa mahdollisuuksia kirjastokimppojen yhteistyön syventämiselle ja mahdolliselle yhdistämiselle. Hanke koordinoi Nurmijärven kirjasto ja se käynnistyi syyskuun alussa hanketyöntekijän aloittaessa työnsä.

Loppuvuodesta tapahtumia jouduttiin jälleen peruuttamaan pandemiatilanteen takia. Sekä perusopetuksen että varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmia toteutettiin keväällä pääosin virtuaalisesti, syksyllä ohjelmia toteutettiin lähes normaaliin tapaan.

Arvio tulevasta kehityksestä

Kulttuuripalveluidelle on kysyntää. Ylikunnallinen yhteistyö luo synergiaa ja lisää kulttuuripalveluiden markkinointimahdollisuuksia. Maksulliseen tapahtumatuotantoon vaikuttaa pandemiasta toipuminen.

Talouden toteutuminen

Museoiden pääsymaksu- ja museokauppatuloja menetettiin aukiolo- ja kävijärajoitusten vuoksi noin 45 000 euroa. Lisäksi tulosta rasitti kunnan työläiskotimuseoyhdistyksen kanssa tekemä sopimus, jonka talousvaikutus 7000 euroa on siirtynyt museopalveluiden käyttötalouteen. Toimintakate toteutui n. 73 000 alle budjetoidun.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Kunnostetut toimitilat lisäävät viihtyisyyttä ja parantavat toimintamahdollisuuksia.

Tuotantotuet

TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
100 980	99 480	170 000	120 000	125 300	145 000	140 900

VAPAA-AIKA

Palvelualue

Vastuuhenkilö: Vapaa-aikapalveluiden päällikkö Risto Kanerva

1 000 €	TALOUS- ARVIO	TA muutos	TA + Muutos	TP 2021	TA Tot-%	MTA Tot-%	MTA Poikkeama	TP 2020	Muutos- % 2020/2021
Toimintatuotot	1 005	-500	505	567	56,4	112,3	-62	697	-18,7
Toimintakulut	-5 063	0	-5 063	-5 196	102,6	102,6	133	-4 937	5,2
Toimintakate	-4 058	-500	-4558	-4 629	114,1	101,6	71	-4 240	9,2

TOIMINNAN KUVAUS

Tuusulan kunnan vapaa-aikapalveluiden tehtävä on järjestää, kehittää ja ylläpitää liikunnan, ulkoilun ja alueellisen nuorisotyön olosuhteita ja toimintaa yhdessä kuntalaisten ja paikallisten yhteisöjen kanssa sekä kuntayhteistyötä tehden.

Olenaiset tapahtumat palvelualueella 2021

- Alueellinen nuorisotyö jalkautui keväällä ja toimintaa järjestettiin verkossa
- Nuorisotilat kuntakeskuksissa avautuivat täyspainoisesti syyskaudelle
- Tuusulan uimahallin kuntoarvioraportti valmistui, halli pidettiin avoinna läpi kesän
- Uimahallin vedenkäsittelykemikaalitalit remontoitiin nykymääräysten mukaisiksi

- Uimahallin kävijämäärät olivat elokuussa n. 80% koronaa edeltävästä tasosta. Kävijämäärät puolittivat koronapassin käyttöaikana
- Urheilukeskuksen monitoimihallihankkeen 1-vaihe käynnistyi
- Jokelan uuden kuntoradan toteutus aloitettiin
- Koskenmäen ja Tuomalan venepaikkoja kunnostettiin osana Tuusulanjärven kehittämisprojektia
- Luontoliikuntakohteiden kävijämäärät ovat myös Tuusulassa merkittävässä nousussa
- Talviliikunnan olosuhteet saivat kertomusvuonna kiitosta
- Paijalan koulun lähiliikuntapaikka ja Hyrylän urheilukeskuksen alikulkutunneli- ja kuntoporrashanke valmistuivat

Talouden toteutuminen

Uimahallin ja jäähallin kävijämäärät putosivat koronasulun vuoksi, mikä laski toimintatuottojen kertymää alkuperäisestä arviosta. Tuotot toteutuivat hieman yli muutetun talousarvion, toteuman ollessa 0,56 Meur.

Toimintakate toteutui 71000€ yli budjetoidun.

Arvio tulevasta kehityksestä

Vihreä asuin ympäristö kannustaa liikkumaan. Edellytykset ja mahdollisuudet virkistysalueiden ja reittien kehittämiseksi heikkenevät ja asia tulee tiedostaa kuntajohdossa. Kyse ei ole vain kaupunkikuvasta vaan kunta-alaisten terveydestä ja hyvinvoinnista.

Urheilukeskuksen kokonaisuuden johtamista, varaamoa ja alueen asiakaspalvelua kehitetään. Muutokset vievät aikaa. Tavoitteena on johtaa ja kehittää urheilukeskusta yhdeksi pääkaupunkiseudun monipuolisimmista vapaa-ajan ja liikunnan harrastamisen alueista.

Maauimalahanke edellyttää kaavamuutosta, kaava ei tue tällä hetkellä uimahallin tarpeita, jotka kuvataan tehdyssä tarveselvityksessä ja vaihtoehtoisissa kehittämisluonnoksissa. Uimahallille laaditaan vuonna 2021 perusteellinen kuntokartoitus ja sen pohjalta toimenpiteitä tulevaan. Allastekniikan ja uimahallin kiinteistön ylläpidon yhdistämisen edellytykset selvitetään Järvenpään ja Keravan kanssa valtuustokauden aikana. Tekojään mahdollisia sijaintipaikkoja ja kustannuksia kartoitetaan vuoden 2022 aikana.

Kokoaikaisten työntekijöiden lisääminen nuorisotyössä vahvistaa ikäluokkien parempaa tuntemusta ja edistää koulunuorisotyön toteutumista. Kulttuurikasvatus laajenee, nuorten harrastamisen kulttuurin esiin tuominen on tärkeää. Paikallista identiteettiä vahvistetaan osana toisen asteen oppivelvollisuuden laajentamista ja uusia sisäisiä yhteistyömuotoja. Osallisuuden, kulttuurin ja nuorisotyön yhteistyötä tiivistetään.

Toteutuneiden investointien vaikutus palvelutuotantoon

Palvelualueen investoinnit toteutetaan talousarviovuonna lähes suunnitelmien mukaisesti. Yksittäisistä investoinneista Hyrylän ja urheilukeskuksen suunnitellut aluetyöt ja Jokelan kuntoradan rakentaminen ylittivät arvioidusta, kokonaisuudessaan vapaa-aikapalveluiden investoinnit pysyvät annetussa talousarviossa. BMX-radan rakennusurakkaan varataan vuodelle 2022 lisämääräraha 310 000€.

Toimiala osallistuu aktiivisesti urheilukeskuksen kehittämiseen ja teettää tulevien rakennushankkeiden ja pohjavesialueen suojeluun liittyviä selvityksiä.